

Nr 383.

Av herr **Pettersson** i Dahl, om inrättande av en arkivariebefattning i kammarkollegiet.

Vid 1937 års riksdag beslöts, att vissa ålderdomliga avgifter, s. k. landgillen, utgående av fastigheter i Skåne, Halland och Blekinge till kyrkor eller till avlöning av prästerskapet skulle genom statens försorg inlösas emot ersättning av statsverket. Författning i ämnet utfärdades av Kungl. Maj:t den 18 juni 1937, nr 591. Enligt denna författning är avlöningsförfarandet förlagt till länsstyrelserna, och skall det åligga advokatfiskalsämbetet hos kammarkollegiet att påkalla inlösen. Trots att författningen varit i tillämpning i 7½ år har, enligt vad undertecknad inhämtat, hittills ett relativt litet antal landgillen (47 st.) blivit inlösta. Detta förhållande, som föranlett klagomål hos vederbörande fastighetsägare, synes väsentligen bero därpå, att den utredning rörande landgilletts karaktär, som måste föregå inlösningen, icke medhunnits på grund av bristande arbetskrafter hos kammarkollegiets arkiv, på vilket utredningen ankommer. Enligt inhämtade uppgifter utgjorde antalet på arkivet vid 1944 års utgång beroende dylika ärenden icke mindre än 495 stycken. Som varje ärende oftast omfattar flera landgillebelopp och särskild utredning måste verkställas för varje landgille, är det tydligt, att ett omfattande utredningsarbete i detta avseende påvilar arkivet.

Enär statsmakterna ansett det vara av så stort allmänt intresse att fastigheterna befriades från dessa avgifter, att statsmedel tagits i anspråk för avgifternas upphörande, bör uppenbarligen allt göras för att de med det snaraste böra bringas ur världen. Det kan i detta sammanhang erinras om följande uttalande av vederbörande departementschef i propositionen nr 235 till 1937 års riksdag: »Ifrågavarande avgälder äro en kvarleva från ett föräldrat rättssystem och till olägenhet för den ekonomiska samfärdseln samt utgöra en ojämnt verkande och på enstaka håll betungande börda på de fastigheter av vilka de utgå. Deras avskaffande torde därför vara av allmänt intresse».

Under de senaste åren har ock kammarkollegiet, med beaktande härav, i sina anslagsäskanden gjort framställning om förstärkning av arbetskrafterna å arkivet genom inrättande av en befattning i lönegraden Eo 21. Dessa framställningar hava emellertid hittills icke vunnit statsmakternas bifall.

Av det i statsverkspropositionen under sjunde huvudtiteln framlagda

förslag till avlöningsstat för kammarkollegiet för nästkommande budgetår framgår, att kollegiet upprepat sina tidigare gjorda framställningar om inrättande av en befattning i lönegraden Eo 21 i arkivet för avarbetande av den betydande arbetsbalansen å denna avdelning inom ämbetsverket, men att departementschefen icke heller i år ansett sig kunna tillstyrka framställningen. Därest kollegiets önskemål icke heller denna gång kunde tillmötesgå, ansåg kollegiet det bliva nödvändigt att avdela en amanuens till tjänstgöring i arkivet, och synes detta senare förslag hava godkänts av Kungl. Maj:t. I det till avlöning till icke-ordinarie personal äskade anslagsbeloppet synes nämligen hava inräknats avlöning till en amanuens å arkivet.

Enligt vad jag inhämtat äro de bägge första arkivarierna av andra vidlyftiga utredningar, uppgående för närvarande till ett antal av 125 stycken, av vilka åtskilliga äro brådskande och äga förtursrätt, förhindrade att ägna någon som helst tid åt utredningen rörande landgillena, vilken fördenskull måst tills vidare lämnas å sido. Detta kan icke anses vara tillfredsställande. Det amanuensbiträde, som enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle komma att ställas till förste arkivariernas förfogande, är visserligen ägnat att i någon mån underlätta arbetet för arkivarierna, men som dessa måste ägna åtskillig tid åt att granska och kontrollera amanuensens arbete, vilket utföres under arkivariernas ansvar, torde endast anställande av tjänsteman, som under eget ansvar kan handlägga ärendena, kunna medföra ett effektivt avarbetande av den stora arbetsbalansen.

Skillnaden i kostnad emellan en befattning i Eo 21 och en amanuensbefattning i Eo 18, varmed kollegiet räknat, uppgår allenast till icke fullt 400 kronor. Denna obetydliga kostnadsökning torde mer än väl uppvägas av det bättre arbetsresultat, som med anställandet av tjänsteman i Eo 21 skulle ernås. Huruvida behov av enahanda förstärkning kommer att föreligga även för kommande budgetår torde nu icke kunna bedömas utan torde få prövas vid nästa års riksdag.

På grund av vad sålunda anförts får jag hemställa,

att riksdagen ville besluta att i kammarkollegiet för budgetåret 1945/46 inrätta en befattning i Eo 21 med benämningen arkivarie samt att vidtaga den höjning av anslaget till avlöningar till icke-ordinarie personal som av beslutet påkallats.

Stockholm den 23 januari 1945.

Anders Pettersson
i Dahl.